

Z uvedených benefitů je patrný celospolečenský a environmentální přínos těchto zařízení. Proto s trochou nadsázky říkám, že vybudování bioplynové stanice by mělo být nikoliv přáním, ale povinností každého chovatele hospodářských zvířat. Další veřejná podpora BPS založených na statkových hnojivech je zcela správná a na místě, neboť vzhledem k dostupnosti suroviny nehrozí další expanzivní rozvoj výstavby a nepřiměřený růst nákladů veřejných financí.

*Ing. Zdeněk Nesňal*  
Ústav zemědělské ekonomiky  
a informací  
*Nesnal.Zdenek@uzei.cz*

### Živočišná výroba nevoní

Není absolutně pochyb o tom, že zpracování organických odpadů z chovu hospodářských zvířat anaerobní fermentací na bioplyn má být integrální součástí farem provozujících živočišnou výrobu. Anaerobní fermentací se transformuje snadno odbouratelná část organické hmoty, a to právě té nejvíce „zapáchající“ na elektřinu a teplo. Zbytek po fermentaci – digestát si zachovává minerální látky a pořád v něm zůstává přes 60 % organických látek.

Vyrobená elektrická energie a teplo plně pokryjí energetickou spotřebu farmy. Výrobu energie je možné u bioplynové stanice (BPS) sladit s odběrovým diagramem farmy, např. akumulací bioplynu, řízeným čerpáním a mícháním, regulací výroby na straně kogenerační jednotky apod.

Rozvoj BPS v posledních letech výrazně zvýšil znalosti zemědělců v oblasti výstavby a provozu bioplynových stanic. Mnoho studentů v posledních letech dělalo na toto téma maturitní, bakalářské, diplomové, doktorandské práce. Byla financována celá řada výzkumných projektů zaměřených na zefektivnění bioplynových stanic.

Troufám si říci, že takový znalostní potenciál v této oblasti tady nikdy nebyl. Česká bioplynová asociace je často kontaktována zájemci i ze zahraničí (např. z Polska, Turecka, Uzbekistánu, Ruska atd.) s žádostí o školení a provádění společných projektů. Existuje zde řada firem zabývajících se dodávkou a servisem komponentů pro BPS, schopných rozšířit své aktivity i do zahraničí.

Deklarovaný vzestup živočišné výroby, může stejně jako v případě BPS, narážet na odpor veřejnosti kvůli „zápachu“. Veřejnost si již za ty roky odvykla od specifík spojených se zemědělskou výrobou. Správné nastavení strategie výstavby BPS při chovech hospodářských zvířat tak paradoxně může napomoci tyto problémy řešit.

Jako příklad uvedu bioplynovou stanici v Třeboni, která byla uvedena do provozu v roce 1974 a to právě z důvodu snížení zápachu spojeného s uskladněním a využí-

tím kejdy prasat. Elektrická energie a teplo vyrobené z bioplynu plně pokrývalo energetickou potřebu farmy a částečně i komunální čistírny odpadních vod. Provoz stanice byl zastaven až v roce 2011, po více než 35 letech nepřerušovaného provozu, z důvodu ukončení chovu prasat.

*Miroslav Kajan*  
Česká bioplynová asociace  
*aqua@trebon.cz*

### Energie z BSP je stabilní

V současné době se jako smysluplný provoz bioplynové stanice jeví zemědělský. Jedná se o uzavřený cyklus účelového pěstování biomasy a zpracování vlastních statkových hnojiv/odpadů (kejda, hnůj) a jejich zpětná aplikace v podobě digestátu či fugátu na pozemky s cíleně pěstovanou biomasou. Zemědělci tím získávají potřebnou diverzifikaci činnosti a tím stabilitu v podnikání. Methan (významný skleníkový plyn), jinak volně se uvolňující ze statkových hnojiv do volné atmosféry, je řízeně spalován v kogeneračních jednotkách vyrábějících elektrickou energii a také využitelné teplo.

K cíleně pěstovaným plodinám je možné a dnes i žádané využívat také ještě vyjmenovanou biomasu (tak, aby závislost na cíleně pěstované biomase se rozněmňovala). Produkce energií z bioplynových stanic je ve srovnání s ostatními obnovitelnými zdroji energie (vítr, slunce) velmi vyrovnaná a stabilní.

Naopak odpadářský provoz, který jsme původně i my plánovali (provozujeme BPS v termofilním režimu tj. 55 °C) dnes není ekonomicky provozovatelný. Mimo výrazně vyšší investiční náklady (hygienizace, termická hydrolyza, drčení apod.) se zde vyskytují také vyšší provozní náklady (častější monitoring vstupních parametrů vstupujících odpadů, jejichž vlastnosti nemusí být stejné). Zelený bonus je také nižší a konečně a především většinou odpadů, které by se takto mohly využívat, se začíná říkat "suroviny" a proto se mnohdy od jejich zpracovatelů vyžaduje platba za jejich příjem.

Z těchto důvodů lze zemědělcům výstavbu a provoz zemědělské BPS jen doporučit, byť takovéto dlouhodobé rozhodování je někdy zatíženo nepředvídatelnými retroaktivitami ze strany státu, které původní podnikatelské záměry výrazně znejišťují.

*Vlastimil Píštěk*  
EPS, s. r. o  
*vlastimil.pistek@epsro.cz*

### BPS by měly být podporovány v jiném modelu

Energetický regulační úřad nemá zemědělství ve své kompetenci, a proto nás otázka do polemiky spíše mívá. Nicméně, bylo by vhodné uvést na pravou míru informace

o zastavení provozní podpory pro bioplynky a o jejich budoucí podpoře. V zásadě by bylo možné vše shrnout do krátkého souvětí: ERÚ nemá vůbec nic proti podpoře obnovitelných zdrojů, ale zejména v případě bioplynových stanic je proti provozní podpoře, kterou budeme všichni platit na fakturách za elektřinu a teplo.

Pokud mají bioplynky pomáhat odpadovému hospodářství, je jistě záhodno, aby byly podporovány ze zdrojů určených na ekologii. Pokud jsou pomocí pro zemědělství, nechť je jejich podpora řešena zemědělskými dotacemi. Určitě v tom mohou sehrát roli také evropské dotace, které se přesně na investiční podporu hodí.

Pokud se uleví například obcím při plnění legislativních norem týkajících se nakládání s odpady, budou určitě motivovány bioplynové stanice podporovat. Jen pro představu, dnes je instalováno cca 410 provozoven o celkovém instalovaném výkonu přes 300 MWe a jejich počet poslední dva roky (od 1. 1. 2013) téměř neroste.

Od začátku byl špatně zvolen model, že se bude dotovat cena vyrobené elektřiny. Na jednu stranu se jedná o příliš drahé řešení pro domácnosti i ekonomické subjekty, nenávratně to poškozují konkurenceschopnost národní ekonomiky a znamená to, že tu cenu platíme hned několikrát: přímo na faktuře, ale také v každém rohlíku a dalších výrobcích.

Na straně druhé výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů nemají potřebu prodávat svůj „produkt“ za tržní cenu, takže jsou ještě poškozováni výrobci nedotované energie. ERÚ proto hledá způsoby, jak pomoci tam, kam jeho pravomoci sahají. Na konci loňského roku jsme zahájili projekt NOZE, tedy finančně nepodporovaných obnovitelných zdrojů energie, který míříme na samozásobitele a malé výrobce.

Pokud se někomu vyplatí vyrábět si pro vlastní potřebu, aby uspořil, nikoliv aby vydělával, měl by mu stát umožnit získat licenci na výrobu bez zbytečných překážek, například nutností jako fyzická osoba podnikat, nebo neustále posílat obrovské výkazy.

Stát by měl také umožnit rozvoj net-meteringu, tedy možnosti přebytky posílat do sítě a platit pouze reálnou spotřebu po odečtení vlastní spotřeby. Všechny tyto změny by se měly objevit v připravované velké novele energetického zákona ještě v letošním roce.

*Jiří Chvojka*  
Energetický regulační úřad  
*Jiri.Chvojka@eru.cz*

*Příspěvky v této rubrice nejsou jazykově redakčně upravovány.*

*Pavel Mohrmann*